

Rechtszitting ABRS 27 juli 2016 14.00 uur

Uw zaaknummer: 201409658/1/R2

Onderwerp: GS Limburg, Nb-wet Witveldweg Grubbenvorst Kuijpers Kip

De voorliggende zaak heeft inmiddels al de nodige aandacht mogen krijgen, wat verband houdt met zowel de omvang alsook de complexiteit van de beoogde bedrijfsvoering. Het is onderwerp geweest in de landelijke media en aanleiding voor Tweede Kamervragen. Er is publiek geld besteed aan het ontwikkelen van deze megastal, terwijl de Tweede Kamer heeft gesteld paal en perk te willen stellen aan megastallen.

Ik vraag u met name aandacht voor het technisch complexe karakter van het bedrijfsplan. Niet alleen is de veehouderijbedrijfsomvang zonder precedent. Hierbij wordt bovendien een broederij en vleeskippenmesterij gecombineerd met ook nog een mestverwerking en een slachterij.

De punten die nu in beroep voorliggen hebben in hoge mate een technisch-juridisch karakter, waarin de eis geldt dat enerzijds voldoende rechtszeker is geborgd welke natuurschade precies wordt toegestaan (omvang bedrijfsdeposities). Anderzijds dat voldoende zekerheid is geboden dat de aangevraagde bedrijfsvoering ook daadwerkelijk niet meer natuurschade veroorzaakt dan vergund (een representatieve *worst case* scenario is gemaakt van de beoogde installatie).

Op beide onderdelen gaat het volgens cliënten mis.

Belangrijke oorzaak daarvoor is de -kennelijk- opvatting van verweerder dat de vergunningverlening primair betrekking zou hebben op een specifieke installatie, waarvan de stikstofdepositie enkel een afgeleide is.

Die opvatting is problematisch. Immers, indien later zou blijken dat de installatie een hogere depositie veroorzaakt, wat is dan nog rechtmatig? En, indien specifieke handelingen thans niet expliciet zijn benoemd en vergund, maar wel noodzakelijk zijn voor de bedrijfsvoering, is dit dan wellicht impliciet toch vergund? Of is de vergunning impliciet geweigerd? Of wordt dit doorverwezen naar het handhavingsloket?

Ik doel bijvoorbeeld op de vrachtwagenbewegingen buiten de inrichting. Daarmee zijn substantiele stikstofemissies gemoeid die thans niet zijn vergund. Althans, niet zijn beoordeeld, maar wel worden genoemd in bijlage 2 van het besluit. Dat roept de subvraag op: wat is de vergunningstatus van bijlage 2 van het besluit?

- Normstelling

Indien naast de emissiewaarden alsnog ook een juiste vaste stikstofdepositiewaarde aan de vergunning wordt gebonden, dan lijkt het een noodzakelijke voorwaarde te moeten worden genoemd om die depositiewaarde te splitsen in de afzonderlijke bedrijfsonderdelen. Indien enkel een totaalwaarde voor de gehele inrichting zou worden bepaald dan wordt handhaving voor derde belanghebbenden onnavolgbaar. Immers, de depositie is geen directe afgeleide van de emissie. Ook uittreesnelheid en -hoogte zijn in hoge mate bepalend.

Daarnaast geldt dat de afronding voldoende nauwkeurigheid beidt. Afronding op tienden mol geldt krachtens jurisprudentie als onvoldoende.

Tot slot is de rekenmethode cruciaal. Nu -kennelijk- met Aerius in de plaats treedt van Aagro-stacks, dient de zekerheid te bestaan dat alle noodzakelijke variabelen die noodzakelijk zijn voor een Aeriusberkening in de aanvraag is terug te vinden.

- Vaststellen beoogde bedrijfsdeposities

Het vaststellen van de bedrijfsdeposities die optreden vanwege de aangevraagde installatie is in hoge mate een milieutechnische aangelegenheid. Dit is aanleiding geweest om de StAB te vragen om onderzoek te doen.

- Uittreesnelheid vleeskuikenouderdierenstal

Op één onderdeel onderschrijft uw adviseur het beroep van cliënten. Er is een onwaarschijnlijk hoge maximale uittreesnelheid aangevraagd voor de vleeskuikenouderdierenstal, meestentijds boven de 20 m/sec. De StAB noemt dat dit uitsluitend verholpen kan worden door het wijzigen van de aanvraag. Daarbij noemen cliënten dat die wijziging potentieel ook gevolgen heeft voor de akoestische bedrijfsvoering. Dat is weliswaar in het voorliggende geval geen beoordelingspunt in de vergunning. Niet kan terzijde worden geschoven dat dit potentieel gevolg heeft voor de WABO vergunbare installatie.

In het StAB-onderzoek gelden belangrijke aandachtspunten. Krachtens het hier relevante natuurbeschermingsrecht geldt de eis dat GS zich moet verzekerd hebben dat geen significante negatieve effecten optreden. Daaruit volgt de noodzaak om een worst case beoordeling te moeten maken. Er gelden naast milieutechnische kaders ook meer reglementaire aspecten, zoals genoemd in het Technisch informatiedocument 'Luchtwassersystemen voor de veehouderij'. En, we moeten vaststellen dat we hier deels te maken hebben met experimentele technieken, wat extra alertheid vraagt in het vaststellen van de worst case situatie.

Ik noem dit vanwege het de beoordeling van de luchtwassectie-dimensionering. Of, anders gezegd: of is uitgegaan van een juiste luchtbehoefte voor dieren. Immers, het noodzakelijke luchtdebiet is in hoge mate bepalend voor het juist functioneren van de luchtwasser. Cliënten stellen dat de luchtwassers ondermaats zijn gedimensioneerd. De StAB onderschrijft die stelling niet.

- Diergewichten, gelijktijdigheidsfactor, specifieke situatie

Punt van geschil is of het bepalen van het diergewicht. Mag worden uitgegaan van het gemiddelde diergewicht in het geval de te houden dieren verschillende leeftijden (en daarmee verschillende gewichten) hebben? Of dient te worden uitgegaan van het maximale diergewicht? Het maximale diergewicht bepaalt het noodzakelijke vermogen van de luchtwasser.

Het vaststellen van het diergewicht is in het Technisch informatiedocument 'Luchtwassersystemen voor de veehouderij' vastgelegd. Dit document geldt als een reglementair kader voor het deugdelijk functioneren van luchtwassers

De StAB wijst op omstandigheid dat per afdeling dieren van eenzelfde gewicht worden gehouden en de afdelingen onderling verschillen. Dit is echter niet relevant omdat met het niet gelijktijdig opleggen van dieren geen sprake is van een 'specifieke situatie' zoals genoemd in § 5.1.2 van het Technisch informatiedocument 'Luchtwassersystemen voor de veehouderij'. Er is bedrijfstechnisch geen specifieke situatie. De technische bedrijfsvoering is niet specifiek maar gangbaar.

In de pluimveehouderij zijn luchtwassers veel minder toegepast dan in de varkenshouderij. Tot voor kort werden luchtwassers zelfs uitsluitend in de varkenshouderij toegepast.

Een nieuw op te richten vleesvarkenstal bestaat doorgaans uit verschillende afdelingen, waarbij per afdeling de ventilatie kan worden geregeld. Gangbaar is de werkwijze om niet alle vleesvarkens tegelijk op te leggen (geen all-in-all-out-bedrijfsvoering), zodat er tussen de afdelingen in de praktijk altijd leeftijdsverschillen (en dus verschillen in diergewicht) zitten. Toch wordt in voetnoot 21 van het Technisch informatiedocument expliciet gesteld dat het toepassen van een gelijktijdigheidsfactor niet (meer) mogelijk is.

Paragraaf 5.1.1, waarin in 5.1.2 naar het mogelijk afwijken van de gelijktijdigheidsfactor wordt verwezen gaat in hoofdzaak om het bepalen van de maximale ventilatie op basis van andere zaken dan gelijktijdigheid. Zo staat in de tweede alinea van die paragraaf 5.1.1: "Een luchtwassersysteem moet worden gedimensioneerd op de totale maximale ventilatiebehoefte van de betreffende dierruimte(n) (piekbelasting). De capaciteit van het luchtwassersysteem moet minimaal gelijk zijn aan de totale maximale ventilatiebehoefte." Verderop stelt het Technisch informatiedocument: "Binnen de sectoren pluimvee en rundvee geldt per diercategorie meestal één waarde voor maximale ventilatie."

Vervolgens volgt een hele uitleg die betrekking heeft op de varkenshouderij. In de richtlijnen van het klimaatplatform worden meerdere waarden voor maximale ventilatie genoemd. Hierbij wordt gesteld: “Bij de bepaling van de hoeveelheid maximale ventilatie voor (een deel van) een dierenverblijf moet de 'worst case benadering' worden gevolgd. Dit betekent dat voor de bepaling van de hoeveelheid maximale ventilatie, en dus voor de capaciteit van het luchtwassysteem, moet worden uitgegaan van de waarden bij de hoogste leeftijdscategorie (gespeende biggen en vleesvarkens), respectievelijk van het hoogste productiestadium (kraamzeugen).”

Voor pluimvee is de richtlijn van het klimaatplatform gebaseerd op een maximale ventilatie per kg diergewicht (zoals het StAB beschrijft). Gelet op het gestelde in het informatiedocument (5.1.1) moet de worst-case benadering worden gevolgd. In dit geval houdt dat in dat moet worden uitgegaan van de maximale ventilatie bij het maximale gewicht.

1 Tekst voetnoot 21 uit het Technisch informatiedocument: "Voorheen was per diercategorie één waarde van toepassing. Op basis van gelijktijdigheid kon in bepaalde omstandigheden een lagere waarde worden gehanteerd. Thans is het toepassen van een gelijktijdigheidsfactor niet meer mogelijk. Uit ervaringen in de praktijk blijkt dat bij het toepassen van een factor voor gelijktijdigheid teveel schommelingen optreden in de ventilatiehoeveelheden per afdeling. Bij een lagere ventilatiehoeveelheid kunnen de vochtbalans en de koolstofdioxidebalans van de afdelingen verstoord raken. Als een dergelijke verstoring optreedt, is geen sprake meer van een goede klimaatbeheersing."

Paragraaf 5.1.2 geeft de mogelijkheden voor afwijking van de basisregel weer. In het advies van het StAB wordt echter niet onderkend dat het, blijkens de eerste alinea van die paragraaf moet gaan om “specifieke situaties”. Zie de betreffende alinea 5.1.2:

Er is geen sprake van een nieuwe ventilatietechniek. Evenmin is sprake van een bedrijfsvoering die afwijkt van een gangbare bedrijfsvoering. Verondersteld wordt dat dieren korter worden gehouden dan gebruikelijk, waardoor zij het hoogste ‘productiestadium’, met de hoogste benodigde maximale ventilatie, nooit bereiken. Dit is onjuist. In dit geval worden in de stal wel het hoogste productiestadium (hoogste gewicht) bereikt. Dit is niet anders als het per afdeling wordt beschouwd. Immers de dieren worden niet verplaatst en elke afdeling heeft dus als worst-case, dieren van het maximale eindgewicht. Dat er afdelingen zijn, waarbij de dieren onderling in leeftijd (en gewicht) verschillen is, zoals ook hiervoor onderbouwd, is geen specifieke situatie. In de varkenshouderij is dat ook vaste praktijk.

Van het principe van worst-case door maximale gewichten te hanteren kan niet worden afgeweken. De goede onderbouwing zou betrekking moeten hebben waarom in deze specifieke situatie in plaats van 3,6 m³/uur per kg diergewicht met de gangbare gemiddelde eindgewichten (zie StAB advies bovenaan pag 24), uit had mogen worden gegaan van een andere waarde dan 3,6, dan wel uit had mogen worden gegaan van een ander dan het gangbare gemiddelde eindgewicht. De systematiek biedt echter geen ruimte om het principe van worst- case door het hanteren van het eindgewicht (hoogste productiestadium) los te laten.